ПРИНЦИПИ РЕФОРМУВАННЯ ДИСЦИПЛІН МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ

УДК 81’243:378

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-8(346)-1-117-127

Горошкін Ігор Олександрович,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук України,
м. Київ, Україна.
igorgoroshkin@ukr.net
https://orcid.org/0000-0003-2694-458X

ДИДАКТИЧНА СУТНІСТЬ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ ГІМНАЗІЙ

У сучасних умовах глобалізації та взаємовпливу культур перед закладами загальної середньої освіти (ЗЗСО) постає завдання розвитку освітнього потенціалу учнів, які мають бути обізнаними в різних царинах знань, необхідних для процесу комунікації з носіями різних культур. Особлива роль у розв’язанні окреслених завдань належить іноземній мові, що має значні можливості для особистісного й культурного становлення особистості. Низка об’єктивних чинників, із-поміж яких особливо значущими є необхідність співіснувати, будувати конструктивну взаємодію, налагоджувати міжкультурні зв’язки з представниками інших країн і культур, актуалізує проблему формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності (МІКК) учнів ЗЗСО, у тому числі гімназії. Державний стандарт базової середньої освіти визначає здатність спілкуватися іноземною мовою як ключову компетентність, що має бути сформована в усіх учнів (Державний, 2020). У стратегічному документі виокремлено вміння, які необхідно сформувати в здобувачів освіти: а) здійснювати усну й письмову комунікацію на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм рідної мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення; типів мовної взаємодії; здобувати й опрацьовувати інформацію з різноманітних (друкованих та цифрових, зокрема аудіо-візуальних) джерел і критично осмислювати її й використовувати в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей; відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих

і суспільних цілей у різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою; відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати й обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди й переконання в усній і письмовій формах у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, професійних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід у спілкуванні відповідною мовою, її норми, соціокультурні реалії й особливості міжкультурної комунікації (Державний, 2020).

На уроках іноземної мови робота вчителя зорієнтована на формування в учнів не тільки низки ключових компетентностей, а й предметної – міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності здобувачів освіти перебуває в полі зору сучасних українських і зарубіжних науковців. Проблемі інтеграції складників культури в процесі навчання іноземної мови присвячено праці І. Бахова, Н. Васильєвої, Д. Мацумото, О. Миролюбова, Ю. Пассова, С. Тер-Мінасової, В. Сафонової, Г. Томахіна, R. Lado, P. Erman, A.D. Hirsh, C. Kramsh, M. Wallace, A. R. Wright та ін. Як слушно зазначає І. Бахов, до методики навчання іноземних мов поняття «міжкультурна компетентність» увійшло як показник сформованості здатності людини ефективно брати участь у міжкультурній комунікації і як важлива категорія компетентнісної парадигми сучасної освіти (Бахов, 2011).

Особливості формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів досліджують Н. Іванець, О.Пасічник, Т. Полонська, В.Редько, С. Ніколаєва та ін.; студентів С. Александрова, О. Байбакова, І. Бахов, О. Василькова, Л. Воротняк, С. Гармаєва, О. Пальчикова, С.Радул, О. Сніговська , С.Шехавцова та ін.

Студіювання спеціальної літератури уможливило твердження, що з-поміж дослідників немає одностайності щодо тлумачення міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Частина дослідників визначають її як міжкультурну компетенцію (О.Волошкова), мультикультурну компетентність (Н. Іванець). Термінологічна невизначеність ускладнює роботу вчителів іноземних мов. У цьому контексті виникає потреба схарактеризувати сутнісні характеристики означеного поняття. Крім того, актуальність нашої публікації визначають протиріччя між соціальним замовленням суспільства на особистість, яка володіє міжкультурними знаннями, вміє застосовувати їх у різноманітних ситуаціях, та недостатньою розробленістю відповідних методик навчання іноземних мов; між обсягом знань учнів про країну, мову якої опановують, її культуру, та

несформованістю в них умінь застосовувати здобуті знання для розв'язання конкретних завдань, пов'язаних із необхідністю врахування міжкультурних відмінностей комунікантів.

Мета статті – визначити й схарактеризувати дидактичну сутність міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності.

Переорієнтування навчання іноземної мови з процесу на результат, посилення його прагматичного аспекту, що увиразнює роль умінь застосовувати здобуті знання на практиці, пріоритетність комунікативного досвіду, визначає компетентнісний підхід, який сьогодні визначають як основу модернізації освітнього процесу.

Ключовими поняттями компетентнісного підходу є «компетенція» і «компетентність». На думку науковців, різниця між ними полягає в тому, що компетентність – це система знань, умінь, навичок та способів діяльності, а компетенція є результатом пізнавальної діяльності (Овчарук, 2003, с. 197).

У розмежуванні понять «компетенція», «компетентність» важливу роль відіграли праці І. Зимньої, О. Локшиної, О. Овчарук, О. Пометун, А. Хуторського та ін. учених. І. Зимня вважає, що компетенція є пасивним елементом абстрактної сутності. Компетентність визначає як таку, що ґрунтується на знаннях, інтелектуально й особистісно зумовленому досвіді соціально-професійної діяльності людини, як сукупність знань і засвоєних умінь і навичок (Осваиваем, 2011). Із цього випливає, що міжкультурна компетентність є особистісним утворенням, що містить, крім знань іноземної мови, відомостей про культуру носіїв цієї мови, ще й уміння та навички їх практичного застосування, певні якості особистості, практичний досвід взаємодії з представниками іншої культури.

Як уже зазначалося, на сьогодні у науці немає єдиного визначення поняття «міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність». Узагальнивши кілька тлумачень, пропонуємо таке: МІКК – *це інтегрована характеристика особистості учня, що передбачає оволодіння ним досвідом іншомовного спілкування в усній та письмовій формах (у межах вимог чинної програми), засвоєння культурних цінностей народу, мову якого опановує; особистісний ресурс, що визначає здатність людини ефективно реалізовувати себе в умовах міжкультурної комунікації.* Це – особистісний ресурс, що визначає здатність людини ефективно реалізовувати себе в умовах міжкультурної комунікації.

Мета формування МІКК в гімназії полягає в набутті учнями іншомовного комунікативного досвіду використання вербальних та невербальних засобів іншомовної комунікації, засвоєнні через мову іноземної культури. У цьому контексті завдання вчителя полягає передовсім у тому, щоб сформувати в здобувачів освіти стійку мотивацію до навчання іноземної мови та засвоєння іншої культури,

усвідомлення ролі іноземної мови в житті сучасної людини. Для цього необхідно створити умови, щоб кожен учень зрозумів важливість і необхідність навчання для себе, побачив перспективи застосування іноземної мови.

Прикметною ознакою міжкультурного спілкування є протиріччя між тим, що учень знає і яких знань бракує, між своїм та чужим. Завдання вчителя полягає в тому, щоб допомогти здобувачам освіти подолати ці протиріччя. Для цього потрібно сформувати в учнів необхідний словниковий запас, сформувати граматичні вміння, ознайомити із соціокультурними відомостями пов'язаними з культурою країни, мова якої вивчається. Це сприятиме формуванню вмінь узгоджувати власну мовленнєву поведінку із засвоєними морально-етичними, естетичними та іншими цінностями; комунікативно доречно використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних ситуаціях спілкування, дотримуватися етикетних норм у процесі комунікації. Методично доцільним вважаємо застосування ситуаційних завдань, під якими розуміємо змодельовані навчальні завдання, максимально наближені до життєвих, що пропонують учням розв'язати певну проблему або виконати певну соціальну роль у конкретній ситуації, наприклад: ситуації знайомства, ознайомлення з Україною та країною, мову якої учні опановують (Горошкін, 2021). Важливо пропонувати й особистісно та соціально значущу тематику ситуацій (про родину, природу, свята тощо). Таким чином, ситуаційні завдання сприяють переходу учнів від діяльності в навчальній ситуації до діяльності в життєвій ситуації, що відповідає вимогам компетентнісно орієнтованого навчання. Під час виконання таких завдань учні залучаються до всіх видів мовленнєвої діяльності. Дидактичний потенціал ситуаційних завдань полягає і в тому, що ознайомлення учнів з іншою культурою відбувається шляхом порівняння окремих соціально-культурних проявів у рідній країні та країні, мову якої вони опановують, що позитивно впливає на усвідомлення й оцінювання власної культури та себе як носія цієї культури, сприяє формуванню міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Кожна ситуація, змодельована на уроці, має сприяти збагаченню словникового запасу здобувачів освіти, засвоєнню ними особливостей граматики іноземної мови, етикетних конструкцій. Крім того, вчителеві важливо визначити основні теми національної культури країни (країн), мова якої вивчається, що стосуються історії, географії, суспільно-державного устрою, особливостей побуту, традицій, звичаїв. При цьому не варто забувати, що учні 5–6 класів мають певні потреби та інтереси, тож особливу увагу доцільно приділяти тим видам діяльності, які роблять навчання яскравим і творчим. Необхідно враховувати зміст матеріалу з інших предметів, що може сприяти інтеграції знань із різних галузей, збагачуючи таким чином уроки іноземної мови. Критеріями добору

змісту навчального матеріалу можуть бути актуальність, відповідність віковим особливостям учнів, культурологічна цінність, функційність, екзотичність.

Відзначимо, що в процесі формування МІКК важливу роль відіграє психологічний чинник. Насамперед учень має бути психологічно готовим до спілкування з представниками інших країн, відкритим до пізнання їхніх культур. Це потребує від учителя здатності налаштувати дітей на спілкування іноземною мовою, створити позитивне емоційне тло, щоб учні не боялися помилитися, прагнули до мовленнєвого самовдосконалення. У цьому контексті важливо враховувати аспекти, виокремлені В. Редьком, що є тотожними чинникам впливу на формування МІКК, а саме: *цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, емоційно-оцінний, рефлексійний*, які мають узгоджуватися з віковими особливостями, інтересами, уподобаннями, потенційними можливостями учнів 5–6 класів гімназії та забезпечувати системне набуття ними певного міжкультурного іншомовного комунікативного досвіду. Учитель, плануючи роботу на уроці, має брати до уваги всі чинники впливу на формування МІКК. Добираючи вправу чи завдання, важливо визначити, якою мірою вони впливатимуть на формування МКК.

На рис. 1 представлено чинники впливу на формування МІКК учнів гімназії.

Рис. 1. **Чинники впливу на формування МІКК учнів гімназії**

Урахування *цільового аспекту* спонукає вчителів до пошуку відповіді на запитання «Для чого необхідно формувати міжкультурну іншомовну комунікативну компетентність?». Він (аспект) також окреслює рівні досягнень учнів на певному етапі навчання з усіх видів мовленнєвої діяльності. Педагог має організовувати освітній процес у такий спосіб, щоб вивчення кожної нової теми сприймалося учнями як певний етап на шляху досягнення кінцевої мети: учень бачить, як у процесі вивчення іноземної мови йому стає все легше нею спілкуватися, адже він збагачує власне словниковий запас, збільшує комунікативний репертуар граматичних конструкцій. Важливо, щоб учень бачив власний поступ в оволодінні іноземною мовою. Завдання вчителя полягає в тому, щоб навчити здобувачів освіти визначати мету навчання іноземної мови. Чітко сформульована мета допомагає учням відстежувати динаміку власних результатів навчання іноземної мови, а вчителеві – дібрати оптимальні методи, прийоми й засоби роботи. Кожен учень упродовж уроку має здобути конкретний результат: що йому вдалося добре, над чим треба попрацювати і, що найважливіше, усвідомлювати власну відповідальність за здобуті результати.

Реалізація цільового аспекту тісно пов'язана з реалізацією *мотиваційного аспекту* формування МІКК, який стимулює навчальну діяльність здобувачів освіти. Підтримка стійкої мотивації до засвоєння іноземної мови має постійно перебувати в полі зору вчителя. Кожен урок іноземної мови повинен бути орієнтованим на особисту зацікавленість учнів у засвоєнні цієї мови, адже кожен учень має знати, що дасть йому виконання тієї чи тієї вправи.

Когнітивний аспект формування МІКК забезпечує учнів мовними й соціокультурними знаннями про значення, форми та функції мовних одиниць, які використовують у спілкуванні; про історичні, культурні, побутові об'єкти життєдіяльності країни/країн, мова якої/яких вивчається; сприяє засвоєнню учнями мовних і позамовних відомостей, що полегшують міжкультурну комунікацію та забезпечують її ефективність.

Аналіз наукових праць уможливив виокремлення завдань, які мають бути розв'язані в процесі формування МІКК: визначення обсягу лінгвокраїнознавчого матеріалу з урахуванням вікових особливостей учнів 5–6 класів гімназії; виявлення відповідності навчального матеріалу завданням наавчанню іноземної мови загалом і кожного уроку зокрема; добір дидактичного матеріалу, що відповідав би типологічним характеристикам здобувачів освіти; пошук ефективних шляхів залучення учнів до здобутків світової культури.

Учні мають розв'язувати конкретні комунікативні завдання в ситуаціях спілкування або гри, як-от: познайомитися з іншими, поставити запитання, уточнити інформацію, висловити згоду/відмову, радість, здивування тощо.

Діяльнісний аспект формування МІКК учнів передбачає використання учнями здобутих у процесі вивчення іноземної мови теоретичних знань у практичній іншомовній діяльності. Учитель має знайти найбільш ефективні прийоми та форми роботи із країнознавчим матеріалом. Як свідчить педагогічна практика, навчанню іншомовного спілкування сприяють мовленнєві ситуації, різноманітні ігри, вікторини, кросворди, які допомагають здобувати інформацію про те, що учні вже знають, що викликає в них найбільший інтерес, на що потрібно звернути увагу.

Стратегія побудови вчителем уроку іноземної мови, змістовно орієнтованого на певну тему, передбачає наявність у його структурі матеріалів і завдань, спрямованих на формування МІКК, зокрема ситуаційних завдань, компетентнісно орієнтованих завдань, рольових ігор. Включення вправ для формування всіх видів мовленнєвої діяльності зумовлює когнітивну діяльність учнів 5–6 класів іноземною мовою та спрямоване на засвоєння мовних і лінгвокраїнознавчих понять. Учителеві доцільно залучати учнів до всіх видів мовленнєвої діяльності, спонукати їх здійснювати інформаційний пошук, користуватися словниками, у тому числі електронними.

Значний пізнавальний, розвивальний і виховний потенціал має робота з текстом як засобом формування МІКК. Ефективною вважаємо діяльність із наочними матеріалами, що сприяє збагаченню словникового запасу, формуванню граматичних навичок, розвиткові емоційного світу учнів. Учителеві доцільно використовувати ілюстрації, репродукції картин, фотографії, географічні мапи, буклети, які несуть важливу лінгвокраїнознавчу інформацію, оскільки це активізує зорові канали сприймання. Добір таких матеріалів сприяє врахуванню *емоційно-оцінного аспекту* формування МІКК, адже учні висловлюватимуть свої позитивні та негативні враження, почуття, емоції від побаченого чи почутого, а також даватимуть власну оцінку суб'єктам спілкування та результатам їхньої діяльності.

Рефлексійний аспект зумовлює залучення учнів до системної рефлексії, що сприяє розвиткові в них вимогливості й самокритичності, усвідомленого ставлення до своїх успіхів і невдач, навчає їх формулювати власні цілі в процесі опанування іноземної мови, бачити труднощі, проблеми та шляхи їх розв'язання, прогнозувати очікувані результати.

Урахування означених аспектів в освітньому процесі зумовлює урізноманітнення завдань на уроці, оскільки однотипні не викликають інтересу до навчання; диференціацію завдань з урахуванням особистісних характеристик, щоб навчання іноземної мови стало посильним для кожного. Важливо пов'язувати кожну навчальну тему з попереднім матеріалом, оскільки це дасть змогу актуалізувати здобуті раніше відомості, краще запам'ятати нові. Учителеві важливо залучати

учнів до самостійного пошуку нових знань, висловлення припущень. Важливо також емоційно впливати на учнів, добираючи цікавий та яскравий навчальний матеріал, способи емоційної подачі його.

Процес формування МІКК учнів 5–6 класів гімназії базується на *системному, особистісно орієнтованому* й *діяльнісному* підходах, що значною мірою визначає добір навчального матеріалу, методів, форм і засобів навчання з урахуванням вікових особливостей та потенційних можливостей здобувачів освіти, їхніх освітніх потреб і змістового потенціалу матеріалу, його ролі у формуванні МІКК та побудові системної роботи на уроках іноземної мови.

Отже, формування МІКК має стати ключовим завданням навчання іноземної мови у ЗЗСО, передусім в основній і профільній школі. Для забезпечення ефективності цього процесу вчителеві важливо враховувати вікові особливості здобувачів освіти, здобутки сучасних педагогів і психологів, вимоги Державного стандарту.

Перспективи подальших розвідок убачаємо у визначенні та експериментальній перевірці ефективності системи ситуаційних завдань, спрямованих на формування ключових компетентностей учнів.

Список використаної літератури

1. Бахов І. С. Формування професійної міжкультурної компетентності майбутніх перекладачів у вищому навчальному закладі : автореф. дис. … канд. пед наук : 13.00.04 – теорія і методика професійного навчання. Луганськ, 2011. 20 с. **2. Василькова О. В.** Межкультурная компетенция как составляющая образовательной компетенции студентов неязыкового вуза. *Формирование иноязычных компетенций у студентов неязыковых вузов : материалы Межрегион. науч.-практ. конф. (18–19 апреля 2012 года, Ижевск); отв. ред. В. В. Поздеев, Н. Н. Изметинская.* Ижевск, 2012. С. 13–17. **3. Горошкін І. О.** Ситуаційні завдання як педагогічна умова компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов. *Стан освітнього процесу в умовах викликів сьогодення : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 12 лютого 2021 р.).* Дніпро, 2021. С. 93–95. **4. Державний** стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16. **5. Овчарук О. В.** Компетентність як ключ до оновлення змісту освіти. Стратегія реформування освіти в Україні : рекомендації з освітньої політики. Київ: «К. І. С.», 2003. 296 с. **6. Осваиваем** социальные компетентности / под. ред. И. А. Зимней. Москва : МПСИ; Воронеж : МОДЭК, 2011. 502 с.

References

1. Bakhov, I. S. (2011). Formuvannia profesiinoi mizhkulturnoi

kompetentnosti maibutnikh perekladachiv u vyshchomu navchalnomu zakladi [Formation of professional intercultural competence of future translators in a higher educational institution]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Luhansk [in Ukrainian]. **2. Vasil'kova, O. V.** (2012). Mezhkul'turnaya kompetenciya kak sostavlyayushchaya obrazovatel'noj kompetencii studentov neyazykovogo vuza [Intercultural competence as a component of the educational competence of students of a non-linguistic university]. *Formirovanie inoyazychnyh kompetencij u studentov neyazykovyh vuzov – Formation of foreign language competencies among students of non-linguistic universities.* (pp. 13-17). Izhevsk [in Russian]. **3. Horoshkin, I. O.** (2021). Sytuatsiini zavdannia yak pedahohichna umova kompetentnisno oriientovanoho navchannia inozemnykh mov [Situational tasks as a pedagogical condition for competently oriented teaching of foreign languages]. *Stan osvitnoho protsesu v umovakh vyklykiv sohodennia – The state of the educational process in the context of modern challenges*. (pp. 93-95). Dnipro [in Ukrainian]. **4. Derzhavnyi** standart bazovoi serednoi osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 veresnia 2020 r. № 898 [State standard of Basic Secondary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 898 of September 30, 2020]. (2020). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16 [in Ukrainian]. **5. Ovcharuk, O. V.** (2003). Kompetentnist yak kliuch do onovlennia zmistu osvity. Stratehiia reformuvannia osvity v Ukraini: rekomendatsii z osvitnoi polityky [Competence as a key to updating the content of Education. Education reform strategy in Ukraine: recommendations on educational policy]. Kyiv: «K. I. S.» [in Ukrainian]. **6. Zimnyaya, I. A.** (Eds.). (2011). Osvaivaem social'nye kompetentnosti [Mastering social competencies]. Moskow: MPSI; Voronezh: MODEK [in Russian].

Горошкін І. О. Дидактична сутність міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів 5–6 класів гімназій

У статті запропоновано визначення поняття «міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність» як особистісного ресурсу, що визначає здатність людини ефективно реалізовувати себе в умовах міжкультурної комунікації. Акцентовано, що формування МІКК учнів 5–6 класів гімназії базується на *системному, особистісно орієнтованому* й *діяльнісному* підходах, що значною мірою визначає добір навчального матеріалу, методів, форм і засобів навчання з урахуванням вікових особливостей та потенційних можливостей учнів гімназії, їхніх освітніх потреб і змістового потенціалу матеріалу, його ролі у формуванні МІКК та побудові системної роботи на уроках іноземної мови.

Визначено дидактичну сутність міжкультурної іншомовної

комунікативної компетентності учнів 5-6 класів гімназій через характеристику цільового, мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, емоційно-оцінного, рефлексійного аспектів. Особливу роль приділено характеристиці ситуаційних завдань, що сприяють переходу учнів від діяльності в навчальній ситуації до діяльності в життєвій ситуації, що відповідає вимогам компетентнісно орієнтованого навчання.

Ключові слова: міжкультурна іншомовна комунікативна компетентність, компетентнісний підхід, ситуаційне завдання.

Горошкин И. А. Дидактическая сущность межкультурной иноязычной коммуникативной компетентности учащихся 5-6 классов гимназий

В статье предложено определение понятия межкультурная иноязычная коммуникативная компетентность как личностного ресурса, определяющего способность человека эффективно реализовывать себя в условиях межкультурной коммуникации. Акцентировано, что формирование МИКК учащихся 5–6 классов гимназии базируется на системном, личностно ориентированном и деятельностном подходах, что в значительной степени определяет подбор учебного материала, методов, форм и средств обучения с учетом возрастных особенностей и потенциальных возможностей учащихся гимназии, их образовательных потребностей и содержательного потенциала материала, его роли в формировании МИКК и построении системной работы на уроках иностранного языка

Определена дидактическая сущность межкультурной иноязычной коммуникативной компетентности учащихся 5–6 классов гимназий, характеризующаяся целевым, мотивационным, когнитивным, деятельностным, эмоционально-оценочным, рефлексивным аспектами. Особая роль уделена характеристике ситуационных задач, способствующих переходу учащихся от деятельности в учебной ситуации к деятельности в реальной жизненной ситуации, отвечающей требованиям компетентносно ориентированного обучения.

Ключевые слова: межкультурная иноязычная коммуникативная компетентность, компетентностный подход, ситуационная задача.

Goroshkin I. The didactic essence of intercultural foreign language communicative competence of students in grades 5–6 of gymnasiums

The article proposes a definition of the concept of intercultural foreign language communicative competence as a personal resource that determines a person's ability to effectively realize himself in the conditions of intercultural communication. It is emphasized that the formation of the intercultural foreign language communicative competence of students in grades 5-6 of the gymnasium is based on a systemic, personality-oriented and

activity-based approach, which largely determines the selection of educational material, methods, forms and means of teaching taking into account the age characteristics and potential of students of the gymnasium, their educational needs and the content potential of the material, its role in the formation of the IFLCC and the construction of systematic work in foreign language lessons

The didactic essence of intercultural foreign language communicative competence of students in grades 5–6 of gymnasiums, characterized by target, motivational, cognitive, activity, emotional-evaluative, reflexive aspects has been determined. A special role is given to the characterization of situational tasks that contribute to the transition of students from activities in an educational situation to activities in a real life situation that meets the requirements of competence-based learning.

It was found that the formation of intercultural foreign language communicative competence should become a key task of teaching a foreign language in general secondary schools, especially in primary and specialized schools. It is emphasized that to ensure the effectiveness of this process, it is important for teachers to take into account the age characteristics of students, the achievements of modern teachers and psychologists, the requirements of the State Standard.

Key words: intercultural foreign language communicative competence, competence-based approach, situational task.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2021 р.
Прийнято до друку 26.11.2021 р.
Рецензент – д. п. н., проф. Хриков Є. М.